

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Kultury i Środków Przekazu

Data posiedzenia: 26 czerwca 2013 r.

Nr posiedzenia: 48

Posiedzeniu przewodniczył: zastępca przewodniczącego komisji senator Aleksander Świeykowski.

Porządek posiedzenia: 1. Programy wykorzystania środków europejskich na ochronę, promocję i rozwój dziedzictwa kulturowego w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2014–2020.

- W posiedzeniu uczestniczyli: – senatorowie członkowie komisji: Ryszard Bonisławski, Barbara Borys-Damięcka, Kazimierz Kutz, Jarosław Lasecki, Aleksander Świeykowski,
- zaproszeni goście:
    - Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego:
      - podsekretarz stanu Monika Smoleń,
      - zastępca dyrektora Departamentu Funduszy Europejskich Przemysław Niedźwiecki,
    - Ministerstwo Rozwoju Regionalnego:
      - zastępca dyrektora Departamentu Koordynacji Polityki Strukturalnej Piotr Zygadło,
      - główny specjalista Magdalena Dziubek-Grudzińska,
    - Polskie Towarzystwo Ziemiańskie:
      - członek Zarządu Głównego Wojciech Włodarczyk,
      - przewodnicząca Rady Naczelnej Danuta Prus-Głowacka,
      - prezes oddziału w Warszawie Juliusz Karski,
      - kierownik biura Sebastian Popowski,
    - Stowarzyszenie „Domus Polonorum”:
      - prezes Andrzej Novak-Zempliński,
    - Towarzystwo Opieki nad Zabytkami:
      - prezes Wiesław Kaczmarek,
    - Polskie Towarzystwo Historyczne:
      - wiceprezes Zofia Kozłowska,
    - Stowarzyszenie Króla Kazimierza Wielkiego:
      - sekretarz generalny Zdzisław Jan Zasada,
    - Stowarzyszenie Architektów Polskich:
      - Agata Koton,
    - Fundacja Książąt Czartoryskich:
      - prezes Witold Czartoryski,
    - Pałac Pawłowice:
      - właściciel Beniamin Godyla.

Przebieg posiedzenia:

Ad 1. Przedstawiciel Ministerstwa Rozwoju Regionalnego Piotr Zygadło omówił podstawowe zasady wykorzystania środków unijnych przeznaczonych na ochronę dziedzictwa kulturowego w okresie programowania perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014–2020. Podkreślił, że choć żaden z celów tematycznych nie jest bezpośrednio dedykowany zagadnieniom związanym z ochroną i rozwojem dziedzictwa kulturowego, to realizacja interwencji dotyczącej kultury będzie możliwa w celu tematycznym nr 6: „Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności zasobów” w ramach priorytetu inwestycyjnego 6.3: ochrona, promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego. Wspieranie kultury możliwe również będzie w ramach celu tematycznego nr 2, priorytetu inwestycyjnego 2.3: wzmocnianie zastosowania TIK w e-administracji, e-learningu, e-kulturze, e-zdrowiu. Chodzi o rozwiązania informatyczne w obszarze kultury, np. digitalizację zasobów kultury. Priorytet ten będzie realizowany na poziomie krajowym i regionalnym.

Piotr Zygadło poinformował też, że zgodnie z projektem przyszłego programu operacyjnego „Infrastruktura i środowisko 2014–2020” planuje się ukierunkowanie interwencji w obszarze kultury na realizację 2 zadań: ochronę zabytków i rozwój zasobów kultury. Przewiduje się, że minimalny poziom dofinansowania projektów będzie wynosił 20 mln zł. Na poziomie krajowym będą realizowane projekty o wartości powyżej 20 mln zł, zaś na poziomie regionalnym inwestycje poniżej tej kwoty. Piotr Zygadło zwrócił uwagę, że więcej pieniędzy zostanie przesuniętych z krajowych programów operacyjnych do regionalnych. Zarządy województw będą dysponentami 60% środków funduszy strukturalnych UE i to one będą miały decydujący wpływ na kształt przyszłych regionalnych programów operacyjnych.

Prezes Stowarzyszenia „Domus Polonorum” Andrzej Novak-Zempliński przedstawił propozycję właścicieli obiektów zabytkowych stowarzyszonych w „Domus Polonorum”, mającą na celu realne włączenie prywatnych właścicieli w programy wykorzystania środków europejskich na ochronę zabytków. Stowarzyszenie postuluje utworzenie programu „Dwór – Dom Polski”, polegającego na dopłatach do kredytów przeznaczonych na sfinansowanie renowacji obiektów zabytkowych będących w posiadaniu osób prywatnych. Wartość jednorazowego dofinansowania nie powinna przekraczać 500 tys. zł. Pomoc dotyczyć powinna obiektów zabytkowych położonych w gminach wiejskich oraz wpisanych do rejestru zabytków. Prezes Andrzej Novak-Zempliński podkreślił, że przy średniej kwocie kredytu wynoszącej 500 tys. zł wraz ze środkami unijnymi łączne nakłady na renowację zabytków w ramach postulowanego programu znacznie przekroczyłyby 1 mld zł. Dofinansowanie mogłoby objąć ponad 1000 obiektów zabytkowych.

W trakcie dyskusji postulowano wprowadzenie ulgi podatkowej dla osób fizycznych inwestujących w obiekty zabytkowe. Zwracano uwagę na niematerialny wymiar dziedzictwa ziemiańskiego, jego wpływ na kulturowy krajobraz Polski. Podnoszono też, że w rękach właścicieli prywatnych znajduje się ponad 50% zabytków, podczas gdy współczynnik dofinansowania ich konserwacji wynosi zaledwie 10%. Podkreślano, że funkcjonujące programy wspierały odnowę zabytków, ale wyłącznie na cele społeczne i kulturalne. Programy te przede wszystkim były skierowane do jednostek samorządu terytorialnego, związków wyznaniowych czy fundacji, a nie do osób prywatnych. Postulowano, aby procedura pozyskiwania środków unijnych była mniej skomplikowana, a programy operacyjne, ukierunkowane na zadania związane z ochroną zabytków, nie wprowadzały zbyt wielu ograniczeń, dawały możliwość wykorzystania odnowionego obiektu zabytkowego zarówno na cele prywatne, jak również komercyjne. Apelowano też o większą współzależność w programach operacyjnych rozwiązań dotyczących finansowania ochrony środowiska kulturowego i przyrodniczego.